

Coğrafya Eğitiminde Bilgisayar Destekli Ders Sunumunun Öğrenmedeki Rolünün Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

M. Taner ŞENGÜN, Fırat Üniversitesi, mtsengun@firat.edu.tr
Mehmet TURAN, Fırat Üniversitesi, mturan@firat.edu.tr

ÖZET

Eğitimde materyal kullanımı, öğretmeni destekleyici ve eğitim ve öğretimin daha anlamlı ve kalıcı olması açısından büyük önem taşımaktadır. Bundan dolayı eğitim ve öğretimde konuları daha iyi anlamak ve kavramak; konuların önemli ve temel noktalarının belirtilmesinde; ayrıca öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekme ve öğrenme arzu ve isteklerini teşvik etmede, öğretim materyallerinden faydalanılmaktadır.

Bu araştırma, coğrafya eğitiminde bilgisayar destekli ders sunumunun öğrenmedeki rolünün öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü lisans öğrencilerinden toplam 140 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Verileri elde etmeden önce "Volkanizma ve Depremler" konusu bilgisayar destekli ders sunumu şeklinde işlenmiştir. Ders sunumunda, bilgisayar, datashow, Microsoft PowerPoint, Windows Media Player, ACDSee Programları, resimler, şekiller, ses ve çeşitli animasyonlar kullanılmıştır. Ders sonunda Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Coğrafya Bölümü lisans öğrencilerine anket uygulanarak veriler elde edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen verileri çözümlenmede; yüzde, frekans ve aritmetik ortalama kullanılmış; görüşlerin cinsiyet, fakülte ve bölümden etkilenme derecesi X^2 ve T testi ile test edilmiştir.

Araştırma sonuçları olarak; coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumunun öğrenmeye etkisi, dersin daha çekici, anlaşılır ve kalıcı olma hali öğrenciler tarafından daha fazla olumlu olarak görülmüştür. Bilgisayar destekli ders sunusu hazırlamayı öğrenciler, bölüm öğretim elemanlarını ve kendilerini orta düzeyde yeterli görmektedirler. Ayrıca bilgisayar destekli ders sunumu, coğrafya konuları içerisinde fiziki coğrafya alanına daha çok uygun olarak görülmüştür.

1.GİRİŞ

Eğitim ortamları öğrenme-öğretme süreçlerinde bilgi iletme işleminin meydana geldiği, öğrencinin konu ile etkileşimde bulunduğu personel, araç-gereç, tesis ve organizasyon öğelerinden oluşmaktadır. Geleneksel olarak öğretmen ve ders kitabı uzun süre bu ortamın temel öğeleri olmaya devam etmiştir. Bugün ise çağdaş öğretim-öğrenme kaynakları, açık ve kapalı devre televizyon, film şeritleri, tepegöz, radyo, bilgisayar, çeşitli laboratuvarlar ve laboratuvar araç-gereçleri vb. gibi çok zengin bir görünüm arz etmektedir. (Alkan, 1998:125).

Dersleri görsel- işitsel hale getirebilmek, akıcı, etkili ve kalıcı öğretim yapabilmek için bilgisayar ortamında hazırlanacak sunular sayesinde dersleri ses, hareket ve görüntü ile besleyerek daha etkili kılacak çalışmalar yapılabilir (Şimşek, 2002: 57-58).

Coğrafya öğretiminde gösteri yönteminin önemli bir yeri vardır. Bu yöntemde değişik olgu ve olayları, göstererek anlatmak ve açıklamak temel öğretim yöntemidir. Coğrafyanın konuları genelde görsel olduğu için gösteri yöntemi de coğrafyada sıkça başvurulan anlatım yöntemlerindedir. Coğrafya derslerinde öğrencileri ezbercilikten uzak tutma, algılamada hızlı ve kalıcılık sağlaması açısından en etkili yollardan biriside bu yöntemdir (Doğanay, 2002: 166).

Yıllardır coğrafya öğretiminde kullanılan bazı gösteri yöntemlerinden; profil, kesit gibi şekilleri tahtaya çizerek, yansıtarak veya yazarak, haritalar üzerinde yerleri göstererek, resimler- slaytlar, kayaç- maden koleksiyonları ve benzerlerinden yararlanılarak coğrafya dersleri anlatılmaya çalışılmıştır. Fakat teknolojiye bağlı gelişmeler eğitim öğretimde de anlatım ve ifade biçimleri ile sunum yöntemlerindeki gelişmelere bağlı olarak değişme görülmüştür.

Bu gelişmelere bağlı olarak gelişmiş ülkelerde Datashow (Bilgisayar projektörü) cihazı ve uygun coğrafya dershanelerinde çeşitli bilgisayar programları yardımıyla ders sunumu hazırlanarak coğrafyadaki görsel anlatım yöntemleri birleştirilmiş; karartılan sınıfta bunlar datashow cihazından perdeye yansıtılarak ders için gerekli metin, şekil, grafik, resim, animasyon, video ve seslerle desteklenerek dersin daha verimli, anlaşılır ve kalıcı olması sağlanmaya buna bağlı olarak ta eğitim ve öğretimin kalitesi artırılmaya çalışılmaktadır (Güngördü, 2002).

Eğitim ortamında kullanılacak en etkili araçlardan biri bilgisayarlardır. Bilgisayarlar, sosyal bilgiler ve coğrafya derslerinde etkili bir öğretim aracı olarak kullanılabilir. Örneğin; İlimiz ve bölgelerimizin yer şekilleri adlı konunun hedef davranışları kazandırılırken, programlı bir öğretim ortamı hazırlanıp kullanılabilir (Sönmez, 1997: 158-159).

Derslerin İşlenmesinde diğer araçlar (TV, radyo, video vb.) gibi bilgisayarın da araç+ortam olduğu unutulup her şeyin bilgisayarlarla yapılması, bilgisayarın öğretmenin yerini alabileceği endişesini doğurmuştur. Yerlerini ve rollerini kayıp etme korkusu öğretmenlerin bir bakıma bilgisayarı rakip olarak görmelerine neden olmuştur. Bu nedenden dolayıdır ki; öğretmenler, klasik yöntemi takip etme tutkularını bırakmakta güçlük çekmektedirler. Halbuki Milli Eğitim Bakanlığı yapacağı projelerle hizmet içi eğitimi yaygınlaştırarak öğretmenlerin olayın bilincine varmalarını sağlayabilir (Varol 1997: 144).

Bilgisayar ortamında görsel malzemeyi hazırlamak zaman alıcı ve emek isteyen bir iştir. Ancak coğrafyada eğitim ve öğretimi kolaylaştırmaları, dersleri anlaşılır ve daha çekici bir hale getirmeleri bakımından bilgisayardan datashow cihazı ile sunulan dersler eğitim ve öğretim açısından günümüzde daha da önem kazanmıştır. Eğitimde bilgisayar kullanımı 1960 yılı ve sonrasında önce ABD’de ve daha sonra da Avrupa ülkelerinde başlamıştır. Eğitimde bilgisayar destekli ders sunumu ise son yıllarda gelişmiş pek çok ülkede kullanılmaya başlanmıştır.

Bilgisayar destekli eğitim ve ders sunumunun başlıca amaçları şu şekilde özetlenebilir (Doğanay, 2002:212-213).

- 1) Eğitim ve öğretimde verimi yükselterek, daha etkin bir öğretim sağlamak,
- 2) Geleneksel eğitim ve öğretim yöntemlerini değiştirmek, onları daha verimli kılmak,
- 3) Eğitim ve öğretimi, ilgi çekici ve zevkli duruma getirmek,
- 4) Öğretmenlerin, eğitim-öğretim sırasında daha fazla materyal kullanmasını sağlamak,
- 5) Verilerin depolanması ve gerektiğinde kullanılmasını sağlamak,
- 6) Soyutu somutlaştırarak, daha kolay öğrenilmesini sağlamak,
- 7) Öğretmene zaman kazandırarak, ders dışı faaliyetlerini kolaylaştırmak,
- 8) Çağın gerektirdiği teknolojiyi öğrencilere kavratmak... gibi.

Bilgisayar destekli eğitim sürecini etkileyen birçok parametre (değişken değer) vardır. Örneğin öğretmen ve öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar, donanım durumu, öğrenci motivasyonu, müfredat programları ve ders yazılımları gibi. Bu süreçte özellikle öğretmen ve bilgisayar programları ile donanım büyük önem taşırlar. Çünkü bilgisayar ve programları kullanamayan bir öğretmen veya demode bir donanım ile bilgisayar destekli ders sunumu elbette düşünülemez.

Bilgisayar destekli ders sunumunda bilgisayar; öğrenmenin meydana geldiği bir ortam olarak kullanıldığı zaman, öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu güçlendiren bir öğretim yöntemidir (Şahin, Yıldırım,1999:58).

Bilgisayar destekli ders sunumu örgün eğitimin tüm evresinde kullanılabilir. İnan ve Oktay’ın (1997: 189) Roblyer (1989)’den aktardığına göre ; bütün okullar düzeyinde anlamlı etkileri bulunduğu halde, bilgisayar destekli eğitim, üniversite ve yetişkin düzeyinde, ilkokul ve ortaokul düzeylerinden daha etkilidir.

Bilgisayar destekli ders sunumunun öğrenmedeki rolü ve eğitim öğretimi sürecine katkıları tartışılmayacak kadar açıktır. Bilgisayar destekli ders sunumunun sağladığı avantajlar şöyle sıralanabilirler (Doğanay,2002:214-215):

- 1) Eğitim ve öğretimde verimi yükseltir, sınıf içi etkinliği kolaylaştırır.
- 2) Eğitim ve öğretimi, zevkli ve ilgi çekici duruma getirir,
- 3) Ses-görüntü ve müzik eşliğinde, öğrenciyi derse çabuk motive eder.
- 4) Anlaşılmayan sorunları, kavramları ve işlemleri, defalarca tekrarlama kolaylığı vardır.
- 5) Öğrencilerin, zekâ gelişimine katkı yapar.
- 6) Öğrencilere, gerçeğe yakın somut yaşantılar kazandırır
- 7) Öğrencileri ve araştırmacıları, kısa zamanda zengin bilgi kaynaklarına ulaştırır.
- 8) Yazılan metinlerdeki yanlışlıklar kolayca düzeltilirler, eklemeler ve çıkarmalar, yine kolayca yapılabilir.
- 9) Başarısız öğrencilere cesaret, şevk ve heyecan vererek, gelişimini ve başarısını kolaylaştırır.
- 10) Öğrencilerin özgüvenini geliştirir ve pekiştirir...gibi.

Bu çalışmada, Elazığ Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü ile Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği lisans öğrencilerine “Volkanizma ve Depremler” adlı örnek bir bilgisayar destekli ders sunumu yapılmış ve daha sonra bu öğrencilere anket uygulanmış ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Anket uygulanan Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü öğrencileri 3-4 yıldır derslerinin büyük bir kısmını uygun ve karartılabilir coğrafya sınıflarında bilgisayar destekli ders sunumu şeklinde işlemelerine rağmen; henüz yeni kurulan ve altyapı eksikleri olan Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü öğrencileri ise bilgisayar destekli ders sunumu şeklinde bir ders anlatımını ilk defa “Volkanizma ve Depremler” adlı derste görmüşlerdir. Araştırma sonuçları bu hususlar dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

2. AMAÇ ve YÖNTEM

Bu araştırma, coğrafya eğitiminde bilgisayar destekli ders sunumunun öğrenmedeki rolünün öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlayarak yapılmıştır. Bu konuda görüş bildiren öğrencilerin görüşlerinin, cinsiyet ve fakülte durumlarına göre farklılık gösterip göstermediği saptanmaya da çalışılmıştır. Bu amaçları gerçekleştirmek için öncelikle Microsoft PowerPoint programında “volkanizma ve depremler”

konusuna yönelik iki ders saatlik süreli bir ders sunusu hazırlanmış (Sür, A. ve diğerleri, 2002) ve sunulmuştur. Sunu sonunda ilgili öğrencilere anket formu verilmiş ve sunu hakkındaki görüşlerini belirtmeleri istenmiştir.

Araştırma, ilgili fakültelerde öğrenim gören öğrencilerden toplanacak görüşlere dayalı olup, betimsel nitelik göstermektedir. Betimsel istatistik, bir örneklem üzerinde ya da ulaşılabilen durumlarda, evrenin tamamından gözlem yapılarak elde edilen verileri kullanarak, araştırmaya katılan bireylerin ya da objelerin özelliklerini betimlemeyi amaçlayan süreçtir (Büyüköztürk, 2002:5).

Araştırmanın evrenini, Fırat Üniversitesi'nde 2002-2003 öğretim yılında, öğrenim gören Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise, Fırat Üniversitesi'nde 2002-2003 öğretim yılında, Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nde ve Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'nde öğrenim gören, toplam 140 öğrenci oluşturmıştır. Araştırmada veriler, ikili (1.Evet 2.Hayır) ve beşli (1.Hiç, 2.Az, 3.Orta, 4.İyi 5.Çok (Tam)) likert türünde toplam 30 maddelik bir anketle elde edilmiştir. Anket, iki bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri, ikinci bölümde ise coğrafya eğitimine yönelik öğrenci görüşleri mevcuttur. Anket sonucunda elde edilen veriler, SPSS for Windows 10.0 paket istatistik programında değerlendirilmiştir. Veriler çözümlenirken yüzde, frekans, aritmetik ortalama, "X²" ve "t" testi kullanılmıştır.

Veri toplama aracının güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları şöyle yapılmıştır. Faktör analizi sonuçlarından işlemeyen toplam üç madde atılmış ve araştırmada 25 madde üzerinden istatistiksel işlemler yapılmıştır. İkili likert maddeli ölçeklerin, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri 0.694, Bartlett testi 240.262 olarak bulunurken, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.6514 olarak bulunmuştur. Beşli likert maddeli ölçeklerin, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri 0.891, Bartlett testi 884.955 olarak bulunurken, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.8149 olarak bulunmuştur.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Cinsiyet	f	%
Erkek	87	62,1
Kız	53	37,9
Fakülte		
Fen-Edebiyat	74	52,9
Eğitim	66	47,1
Toplam	140	100

Araştırmada görüş bildiren öğrencilerin % 37,9'u (N=53) Kadın, % 62,1'i (N=87) ise Erkektir. Ayrıca araştırmaya katılanların % 47,1'i (N=66) Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü'nde ve % 52,9 (N=74) Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Araştırma Sonuçlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2. Bilgisayar Destekli Coğrafya Dersi Sunumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri I

M	MADDE YÖNERGESİ [1.Hiç, 2.Az, 3.Orta, 4.İyi 5.Çok (Tam)]	\bar{x}	S.S.
2	Sizce eğitim ve öğretimde bilgisayar destekli ders sunumu ne derece etkilidir?	4,60	0,58
3	Sizce Coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumunun uygunluk derecesi ne kadardır?	4,61	0,56
4	Coğrafya Eğitiminde bilgisayar destekli eğitim Laboratuvarının gereklilik derecesi ne kadardır?	4,43	0,86
5	Öğretim Elemanlarımızın Coğrafya derslerinde bilgisayar destekli ders sunumunu kullanma sıklığı ne kadardır?	2,56	1,31
8	Sizce bilgisayar destekli ders sunumunun geleneksel yöntemlere göre etkililik derecesi ne kadardır?	4,21	0,95
9	Derste kullanılan grafik, şekil ve resimlerin bilgisayar ortamında projeksiyon ile gösteriminin öğrenmeye etki derecesi ne kadardır?	4,44	0,71
10	Hareketli GIF , kısa video ve animasyonların Coğrafya derslerinde bilgisayar destekli projeksiyon ile gösterilmesinin öğrenmeye etki derecesi ne kadardır?	4,48	0,75
11	Sizce bilgisayar destekli ders sunumu ile dersin çekici olma derecesi nedir?	4,55	0,76
12	Sizce bilgisayar destekli ders sunumu ile dersin daha anlaşılır hale gelme derecesi nedir?	4,43	0,73
13	Sizce bilgisayar destekli ders sunumu ile bilgiler daha kalıcı olma derecesi nedir?	4,39	0,80

15	Ders öğrenme ortamını nasıl buldunuz?	3,87	0,92
16	Bu tür bir ders sunumu hazırlamak için kendinizi yeterli görme dereceniz nedir?	3,17	0,97
17	Bu tür bir ders sunumu hazırlamak için bölümünüzün öğretim elemanlarını yeterli görme dereceniz nedir?	3,39	1,04
18	Sizce bilgisayar destekli ders sunumu derse karşı ilginizi artırma derecesi nedir?	4,28	0,83

Tablo 2'e bakıldığında, bilgisayar destekli bir ders sunumunun etkililik derecesi $\bar{X} = 4,60$ ve coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli sunumun uygunluk derecesi $\bar{X} = 4,43$ ile tam derecede uygun olduğu görülmektedir. Yine bilgisayar destekli ders sunumunun geleneksel yöntemle göre etkililik derecesi $\bar{X} = 4,21$ ile tam derecede uygun olarak öğrenciler tarafından benimsenmiştir.

Ayrıca Tablo 2'de ders sunusunda kullanılan grafik, şekil ve resimler $\bar{X} = 4,44$ ve hareketli gif , kısa video ve animasyonların $\bar{X} = 4,48$ ile coğrafya derslerinde bilgisayar destekli projeksiyon ile gösterilmesinin öğrenmeye etki derecesi tam düzeyde öğrenciler tarafından kabul görmüştür.

Bilgisayar destekli ders sunumu ile dersin daha çekici hale gelmesi $\bar{X} = 4,55$, derse karşı ilginin artması $\bar{X} = 4,28$, dersin daha anlaşılır hale gelmesi $\bar{X} = 4,43$, bilgilerin daha kalıcı olma derecesi $\bar{X} = 4,39$ ile tamamının çok derecede kabul görüldüğü Tablo 2'den anlaşılmaktadır.

Sununun yapıldığı sınıf ortamı öğrenciler tarafından $\bar{X} = 3,87$, iyi derecede kabul görmüş ve coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli bir eğitim laboratuvarının gereklilik derecesi $\bar{X} = 4,43$ ile çok gerekli derecesinde görüş belirtilmiştir.

Fakülte öğretim elemanlarının coğrafya derslerinde bilgisayar destekli ders sunumunu kullanma sıklığının $\bar{X} = 2,56$ az sıklıkta kullanıldığı Tablo 2'deki beşinci maddeden anlaşılmaktadır. Öğrenciler bu tür bir ders sunumunu hazırlamak için bölümün öğretim elemanlarını ($\bar{X} = 3,39$) orta düzeyde yeterli görmektedir. Ayrıca öğrenciler bu tür bir ders sunusu hazırlamak için kendilerini ($\bar{X} = 3,17$) orta düzeyde yeterli görmektedirler.

Genel sonuç olarak; coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumunun öğrenmeye etkililiği, dersin daha çekici, anlaşılır ve kalıcı olma hali öğrenciler tarafından olumlu olarak algılandığı görülmektedir. Ayrıca bu tür ders sunusu hazırlamayı öğrenciler, bölümün öğretim elemanlarını ve kendilerini orta düzeyde yeterli görmektedirler.

Tablo 3. Bilgisayar Destekli Coğrafya Dersi Sunumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri II

M	MADDE YÖNERGESİ	Evet		Hayır	
		f	%	f	%
19	Bu tür bir ders sunumu hazırlamayı öğrenmek için ders almak istermisiniz?	125	89,3	15	10,7
20	Bilgisayar destekli ders sunumu hazırlamanın öğrenimine yönelik öğretmenlere hizmet içi eğitim kursu verilmelimi?	134	95,7	6	4,3
22	Bu tür hazırlanmış paket programlar alıp ders anlatımlarında kullanmak istermisiniz?	131	93,6	9	6,4
23	Bu tür ders sunumları konu anlatımında, konuların birbiriyle ilişkisini kurmada öğretmene kolaylık sağlar mı?	136	97,1	4	2,9
24	Öğretmene daha rahat bir ders anlatım ortamı sağlar	135	96,4	5	3,6
25	Öğrenciyi daha çok düşünme ve araştırmaya sevk eder	119	85	21	15
26	Konular arası içerik olarak birliktelik sağlar	133	95	7	5
27	Ders işlemede önemli olan dikkati çekme ve güdüleme ilkelerine uygun bir ders sunumu sağlar.	133	95	7	5
28	Derste not almaya daha çok kolaylık ve rahatlık sağlar	117	83,6	23	16,4

Tablo 3'ü incelediğimizde; bilgisayar destekli ders sunumuna yönelik genel görüşlerin çoğunun % 90'ların üzerinde kabul yönünde olduğu görülmektedir. Genel olarak öğrencilerin bilgisayar destekli ders sunumuna yönelik olumlu yönde bakış açılarına sahip oldukları söylenebilir. Bu kabul oranı kısmen de olsa bilgisayar destekli ders sunumunun öğrenciyi daha çok düşünme ve araştırmaya sevk etmesi (% 85 evet - % 15 hayır) ve derste öğrencinin not almasına daha çok kolaylık ve rahatlık sağlama (% 83,6 evet - % 16,4 hayır) boyutlarında düşmüştür.

Özellikle bu tür bir ders sunumu hazırlamayı öğrenmek için öğrencilerin ders almak isteği (% 89,3) , öğretmene daha rahat bir ders anlatım ortamı sağlama imkanı (%96,4) , konular arası birliktelik ve derste dikkati çekme ve güdüleme ilkelerine uygun bir ders sunusu sağlama imkanlarının (% 95) yüksek derecede kabul görmesi olumlu bir sonuçtur.

Tablo 4. Bilgisayar Destekli Coğrafya Dersi Sunumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri III

Sizce bilgisayar destekli ders sunumu coğrafyanın hangi konuları için daha çok uygundur?	f	%
Fiziki Coğrafya	118	84,3
Beşeri ve İktisadi Coğrafya	10	7,1
Türkiye coğrafyası	7	5
Bölgesel coğrafya	5	3,6
Öğretmen olduğunuzda dersleri bu şekilde sunmak istermisiniz?	f	%
Evet	131	93,6
Hayır	4	2,9
Kendimi Yeterli Görmüyorum	5	3,6

Bilgisayar destekli ders sunumunun coğrafya dersinin hangi konularına daha çok uygun olmasına yönelik olarak sorulan sorunun yüzde frekans dağılımı Tablo 4’de görülmektedir. Tablo 4’ü incelediğimizde, coğrafya dersinde bilgisayar destekli ders sunumunun fiziki coğrafya alanına (% 84,3) daha çok uygun olduğu görülmektedir. Coğrafya dersinin konularına uygunluk sırası ile ilgili olarak öğrenciler, Beşeri ve İktisadi Coğrafya (% 7,1) , Türkiye Coğrafyası (% 5) ve Bölgesel Coğrafya (% 3,6) şeklinde görüş belirtmiştir. Bu sonuçlardan; öğrenciler tarafından bilgisayar destekli ders sunumunun coğrafya konuları içerisinde daha çok fiziki coğrafya alanına uygun olarak görüldüğü söylenebilir.

Öğrencilerin öğretmen olduğunda dersleri böyle bir sınıf ortamı ve ders sunumu şeklinde işleyip işlememe isteğine yönelik olarak sorulan soruda; öğrencilerin büyük çoğunluğunun (% 93,6) evet dersleri bu şekilde sunma isteği yönünde görüş bildirmeleri anlamlıdır.

Tablo 5. Bilgisayar Destekli Ders Sunumuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Madde No	Erkek (N= 87)		Kız (N=53)		t	P
	\bar{X}	St. Sapma	\bar{X}	St. Sapma		
2	4,59	0,61	4,60	0,53	-0,059	0,953
3	4,68	0,53	4,49	0,57	2,074	0,040*
4	4,48	0,84	4,35	0,87	0,830	0,408
5	2,52	1,31	2,62	1,33	-0,409	0,684
8	4,28	0,88	4,09	1,04	1,167	0,245
9	4,39	0,76	4,52	0,60	-1,109	0,270
10	4,47	0,83	4,50	0,60	-0,290	0,773
11	4,58	0,74	4,49	0,79	0,719	0,473
12	4,47	0,69	4,37	0,79	0,735	0,463
13	4,36	0,80	4,43	0,79	-0,472	0,638
15	3,83	0,95	3,92	0,87	-0,532	0,596
16	3,36	0,85	2,84	1,06	3,179	0,002*
17	3,48	0,98	3,24	1,10	1,318	0,190
18	4,31	0,82	4,22	0,84	0,578	0,564

*P<.05 Sd: 138

Coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumuna ilişkin görüş bildiren öğrencilerin cinsiyet değişkenlerine ait görüş farklılığının olup olmadığına yönelik yapılan t testi sonuçları Tablo 5’te görülmektedir. Öğrenci görüşlerinde sadece üç ve onaltıncı maddelerde cinsiyet değişkenine yönelik olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumunu erkek öğrenciler ($\bar{X} = 4,68$) , kız öğrencilere ($\bar{X} = 4,49$) göre daha fazla uygun olarak görmektedirler. Ayrıca bu tür bir ders sunumu hazırlamak için öğrencilerin kendini yeterli görme derecelerinde, erkek öğrencilerin ($\bar{X} = 3,36$) , kız öğrencilere ($\bar{X} = 2,84$) göre kendilerini daha fazla yeterli gördükleri anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak; erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumunu daha fazla uygun olarak gördükleri ve bu tür ders sunumlarını hazırlamak için kendilerini daha fazla yeterli gördükleri söylenebilir. Bu sonuçlar, bilgisayar destekli ders sunumu hazırlamada erkek öğrencilerin bayan öğrencilere göre kendilerine daha fazla güven duydukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6. Bilgisayar Destekli Ders Sunumuna İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Fakülte Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Madde No	Fen-Edebiyat (N=74)		Eğitim Fak. (N=66)		t	P
	\bar{X}	St. Sapma	\bar{X}	St. Sapma		
2	4,60	0,59	4,59	0,58	0,173	0,863
3	4,64	0,55	4,57	0,55	0,771	0,442
4	4,35	0,97	4,53	0,70	-1,234	0,219
5	3,58	0,81	1,42	0,68	16,930	0,000*
8	4,27	0,83	4,15	1,07	0,737	0,463
9	4,47	0,74	4,40	0,67	0,528	0,598
10	4,54	0,86	4,42	0,60	0,911	0,364
11	4,48	0,81	4,62	0,69	-1,045	0,298
12	4,48	0,72	4,37	0,73	0,869	0,387
13	4,32	0,84	4,46	0,74	-1,071	0,286
15	4,67	0,98	4,09	0,79	-2,726	0,007*
16	3,22	0,97	3,10	0,96	0,754	0,452
17	3,66	0,88	3,09	1,11	3,374	0,001*
18	4,16	0,95	4,40	0,65	-1,0767	0,079

*P<.05 Sd: 138

Coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumuna ilişkin görüş bildiren öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte değişkenlerine ait görüş farklılığının olup olmadığına yönelik yapılan t testi sonuçları Tablo 6'da görülmektedir. Öğrenci görüşlerinde beş, on beş ve on yedinci maddelerde cinsiyet değişkenine yönelik olarak anlamlı farklar bulunmuştur.

Öğretim elemanlarının coğrafya derslerinde bilgisayar destekli ders sunumunu kullanma sıklığı sorusunda, Fen-Edebiyat fakültesi öğretim elemanları lehinde anlamlı fark bulunmuştur. Fen-Edebiyat fakültesi öğrencileri, kendi öğretim elemanlarının ($\bar{X} = 3,58$) fazla sıklıkta bilgisayar destekli ders sunumu yaptıkları ve Eğitim Fakültesi öğrencileri ise kendi öğretim elemanlarının ($\bar{X} = 1,42$) hiç derecesinde sıklıkta bilgisayar destekli ders sunumu yaptıklarını belirttikleri görülmektedir. Bu sonuçlar dikkat çekici ve düşündürücüdür. Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarının coğrafya derslerinde bilgisayar destekli ders sunumunu hiç kullanmamalarının sebebi, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin kendine ait bir binasının ve alt yapısının olmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Eğitim Fakültesinde gerekli olumsuzlukların ortadan kaldırılması ve bilgisayar destekli ders sunumları kullanım sıklığının artırılması sağlanmalıdır.

Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileri ($\bar{X} = 3,66$), Eğitim Fakültesi öğrencilerine ($\bar{X} = 3,09$) göre, kendi bölüm öğretim elemanlarını bu tür ders sunumu hazırlamak için daha fazla yeterli gördükleri Tablo 6'dan anlaşılmaktadır. Bu durum Fen-Edebiyat fakültesi öğretim elemanlarının, Eğitim Fakültesi öğretim elemanlarına göre bilgisayar destekli ders sunumunu kullanma sıklığının daha fazla olmasından dolayı, Fen-Edebiyat fakültesi öğrencilerinde kendi fakülte öğretim elemanlarına karşı bu konuda daha fazla güven duygusunun oluşmasına ve bundan dolayı kendi öğretim elemanlarını bu konuda daha fazla yeterli olarak görmelerine sebep olduğu söylenebilir.

Evet-hayır soru maddeleriyle ilgili görüş bildiren öğrencilerin cinsiyet ve fakülte değişkenlerine göre görüşlerinde herhangi bir farklılığın olmadığı yapılan X^2 testi sonuçlarından tespit edilmiştir.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

- Coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumunun öğrenmeye etkisi, dersin daha çekici, anlaşılır ve kalıcı olma hali öğrenciler tarafından daha fazla olumlu olarak görülmektedir.
- Bilgisayar destekli ders sunusu hazırlamayı öğrenciler, bölüm öğretim elemanlarını ve kendilerini orta düzeyde yeterli görmektedirler.
- Bilgisayar destekli ders sunumu, coğrafya konuları içerisinde fiziki coğrafya alanına daha çok uygun olarak görülmüştür.
- Öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretmen olduğunda dersleri böyle bir sınıf ortamı ve ders sunumu şeklinde işleme istegindedirler.
- Coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli bir eğitim laboratuvarı öğrenciler tarafından çok fazla derecede gerekli görülmektedir.
- Erkek öğrenciler, bayan öğrencilere göre coğrafya öğretiminde bilgisayar destekli ders sunumunu daha fazla uygun olarak görmekte ve bu tür ders sunumlarını hazırlamak için kendilerini daha fazla yeterli görmektedirler.

- Fen-Edebiyat fakültesi öğrencileri, Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre kendi bölüm öğretim elemanlarına bilgisayar destekli ders sunumu hazırlama yeterliliği ve kullanma sıklığı boyutunda daha fazla olumlu bakmaktadırlar.
- Öğretim elemanları bu tür ders sunumu yapmaları için teşvik edilmeli ve gerekirse bu tür ders sunumu hazırlama teknik ve önemine yönelik öğretmenlere hizmet-içi eğitim kursları verilmelidir.
- Fakültelerin bina ve alt yapı sorunları giderilmelidir.
- Bu tür bir araştırma deneysel bir araştırma şeklinde hazırlanıp, öğrenmede kalıcılık boyutu araştırılabilir.
- Coğrafya konularının daha iyi öğretimine yönelik paket programlar hazırlanarak derslerde kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Alkan, C. (1998). Eğitim Teknolojisi. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi Elkitabı. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Doğanay, H. (2002). Coğrafya Öğretim Yöntemleri. Aktif Yayınevi, İstanbul.
- Güngördü, E. (2002). Coğrafyada Öğretim Yöntemleri İlkeler ve Uygulamalar. Nobel Yayınları, Ankara.
- İnan, U. , Nilgün. , Oktay, A. (1997) Bilgisayar destekli Öğretim Yönteminin İngilizce Öğretiminde Etkinliği. Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslar arası Eğitim Sempozyumu. 24-26 Eylül 1997. page: 186-197, Elazığ.
- Sönmez, V. (1997). Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Sür, A. , Sür, Ö. ve Yiğitbaşıoğlu, H. (2002). Volkanlar (Türkiye'nin Volkanik Yörelere ve Depremler). Bilim Yayınları, Ankara.
- Şahin, Y.T. , Yıldırım, S. (1999). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Şimşek, N. (2002). Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı. Sayfa 57-58. Nobel Yayınları, Ankara.
- Varol, N. (1997). Bilgisayar destekli Eğitim. Türkiye, Türk Cumhuriyetleri ve Asya Pasifik Ülkeleri Uluslar arası Eğitim Sempozyumu. 24-26 Eylül 1997. page: 138-145, Elazığ.